

Kunnskapsdepartementet
Forskningsavdelingen
Pb 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref: 201102591
Vår ref: 11/50/IFI
Sted: Oslo
Dato: 20. oktober 2011

Høringsuttalelse - Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011: 6 Et åpnere forskningssystem

Vi viser til brev av 30. mai 2011 med høring på Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011: 6 Et åpnere forskningssystem, og gjør i det følgende gjeldende noen synspunkter på problemstillinger og løsninger.

Den offentlig finansierte forskningen i Norge foregår primært i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og helseforetakene. Vi merker oss innledningsvis at utvalget av ressursmessige hensyn har valgt å legge hovedvekten på universitets- og høyskolesektoren, men at det fremholdes at tilnæringsmåten utvalget har valgt, og de fleste av de forslag som fremmes, vil være relevante for de andre sektorene. Etter vår mening gir det uheldige virkninger for instituttsektoren å basere forslag til tiltak på analyse av UH-sektoren.

Forslag om etablering av Åpen konkurransearena (2.3.2/7.4.1)

NIKU er ikke negativ til utvalgets forslag om å øke rammen for ressurser til fri tildeling i Forskningsrådet da avslagsprosenten på dagens frie prosjektstøtte er høy. Imidlertid er dette også tilfellet innenfor tematiske programmer som blant annet er etablert for å dekke forskningsbehovet innenfor særlig relevante områder. Samtidig bekymrer det oss at fagområdet humaniora bare fikk 3 % av Forskningsrådets bevilgninger i 2010, noe som indikerer at det er ulike muligheter for forskere innenfor ulike fag.

Etter utvalgets forslag er midlene til fri tildeling forutsatt fordelt av et lite antall flerfaglige paneler på basis av gitte kriterier. Dette stiller store krav til både panelenes sammensetning og kriteriene de skal legge til grunn for tildelingene. Vi er skeptiske til om dette i praksis vil fungere etter hensikten.

Et norsk forskningsbarometer (4.2)

Vi støtter hensikten med å utvikle et forskningsbarometer som beskriver sammenhengen mellom forskningsinnsats og resultater. Dette er imidlertid ikke enkelt og indikatorene i utredningen er muligens for snevre til å gi et godt bilde av aktiviteten i sektoren og av oppgavene som de ulike institusjonene er pålagt. Vi savner forslag til flere indikatorer som kunne fanget opp kvalitet og samfunnsnytte i videre forstand enn publiseringer og siteringer.

Indikatorer basert på vitenskapelig publisering (4.2.4)

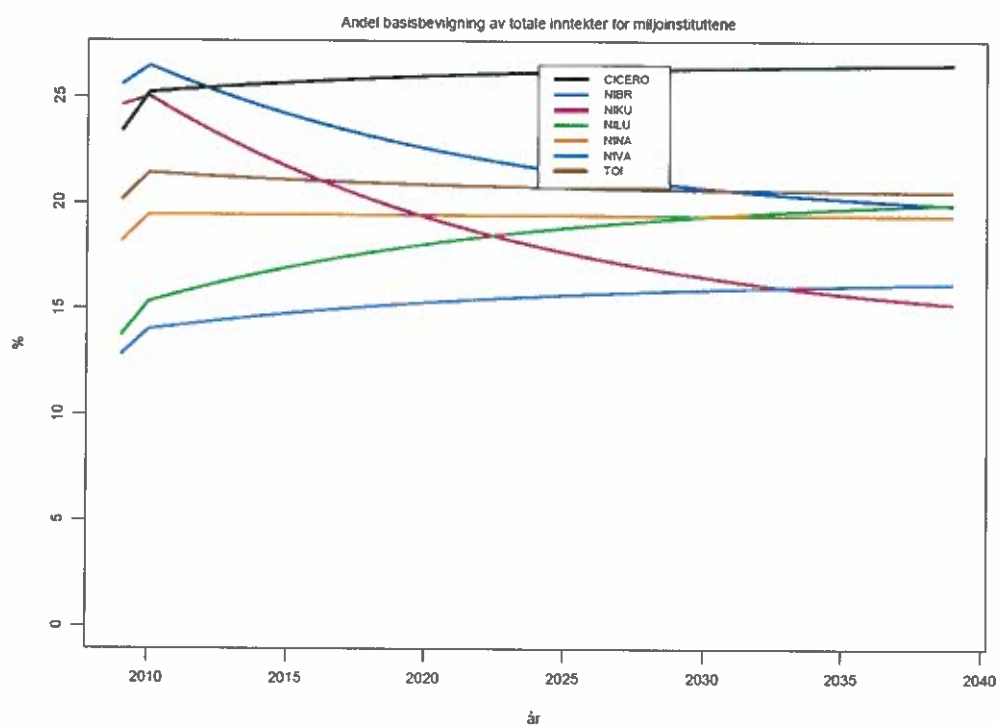
Utvalgets arbeid med å beregne forskningsproduktivitet ved å se på vitenskapelig publisering og sitering i forhold til ressursbruk er interessant, men bør utvikles videre. Utvalgets pilotstudie

NIKU hovedkontor Storgata 2 Postboks 736 Sentrum 0105 Oslo Telefon: 23 35 50 00 TeleFax: 23 35 50 01	NIKU Distriktskontor Farmannsveien 30 3111 TØNSBERG Telefon: 934 66 230 Telefax: 33 31 61 86	NIKU Distriktskontor Dreggsallmenningen 3 Postboks 4112 Sandviken 5835 BERGEN Telefon: 922 89 252 Telefax: 55 23 05 19	NIKU Distriktskontor Kjøpmannsgata 25 7013 TRONDHEIM Telefon: 73 59 22 42 Telefax: 73 59 21 10	NIKU Tromsø Hjalmar Johansens gt. 14 Framsenteret 9296 TROMSØ Telefon: 77 75 04 00 Telefax: 77 75 04 01
--	---	--	---	---

begrenser seg til UH-sektoren og det påpekes at tilsvarende studier av helsesektoren og instituttsektoren omfatter et mer omfattende utviklingsarbeid. Ulike institusjoner innenfor samme sektor har varierende ressurser og forutsetninger til å drive forskning, noe som vil kunne slå ut på omfang, men ikke nødvendigvis kvaliteten på det som publiseres. Vi er skeptiske til bruk av ISI Web of Science som datakilde. Utvalget påpeker selv at databasen gir begrenset dekning innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. Selv om man søker å ta hensyn til dette er dekningen foreløpig for dårlig til å gi valide indikatorer, da manglende representativitet innenfor f. eks. humaniora kan slå uheldig ut. Dette representerer også i sin tur et problem ved bruk av siteringsindikatoren.

Resultatbasert omfordeling (RBO) (5.3.1)

NIKU er tilfreds med at basisbevilgningen til forskningsinstituttene foreslås øket. En økning vil styrke kompetansen og sektorens mulighet til å gjennomføre kvalitativ forskning innenfor sine respektive tematiske områder. Vi er i prinsippet enige i at det er nødvendig å styrke RBO-ordningen for å kunne oppnå en insentivvirkning, men ber om at dagens resultatindikatorer evalueres mht. faktisk insentiveffekt og helhetlig effekt på fordelingen av midler innenfor en konkurransearena. Også innenfor en og sammen arena kan det være ulike rammevilkår som påvirker konkurransen.

Figur 18. Andel basisbevilgninger av totale inntekter for miljøinstituttene når oppdragsinntekter og score på indikatorene er konstante i forhold til dagens situasjon.

Utvalget henviser til Holden og Steinbakk (2010) som har analysert mulige virkninger av basisfinansieringssystemet for forskningsinstituttene over tid. Deres analyse viser til en generell utjevning av basisbevilgningen mellom forskningsinstituttene innenfor samme konkurransearena. NIKU er eneste humanistiske forskningsinstitutt på miljøarenaen og har begrensede muligheter til å søke programmidler fra f. eks. Forskningsrådet. Dette påvirker uttellingen på en av indikatorene i den

nåværende ordningen som derfor har en negativ selvforsterkende effekt på NIKUs tildeling. Det fremkommer også i Holden og Steinbakk, figur 18 at NIKUs andel basisbevilgning av totale inntekter vil falle dramatisk.

Vi imøteser departementets videre arbeid med oppfølgingen av NOUen og håper på et resultat som også ivaretar den humanistiske forskningen.

Vennlig hilsen
Norsk institutt for kulturminneforskning

Carsten Paludan-Müller
Administrerende direktør

Inga Fløisand
Forskningsdirektør